

„A Földet nem apáinktól örököltük,
hanem gyermekeinktől vettük kölcsön”

(Indián közmondás, Amish közmondás, Wendell Barry, Lester Brown, David R. Brower, Helen Caldicott, Moses Henry Cass, Waldo Emerson, Taghi Farvar, Dennis J. Hall, Chief Seattle, Oscar Wilde)

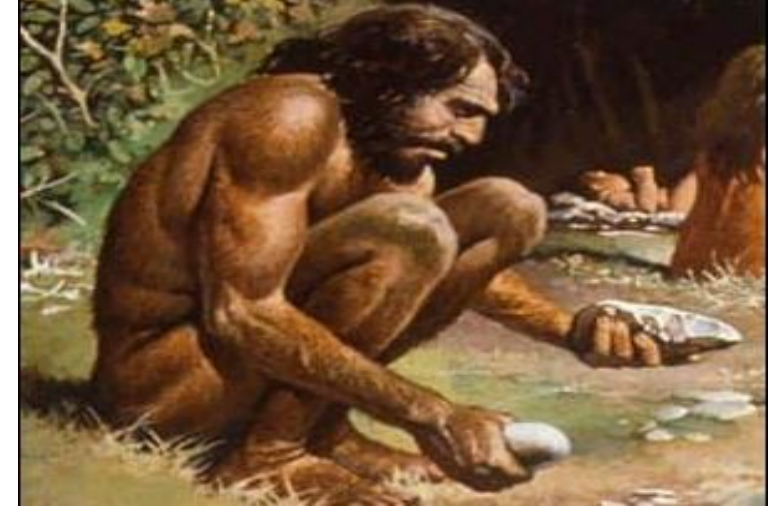
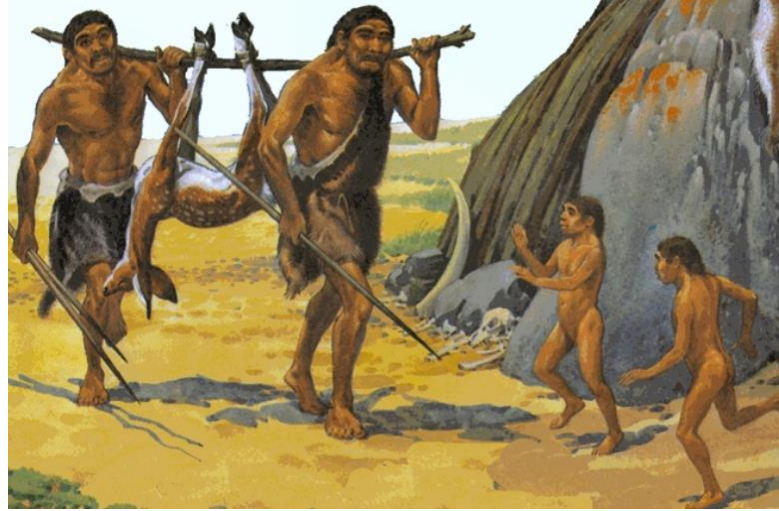
Szöuli Nyilakozat az Erdőkről

- „Nincs egészséges gazdaság egy beteg bolygón.
- Egészséges, termékeny erdőket kell fenntartanunk ahhoz, hogy csökkenjen a jövőbeni járványok veszélye és hogy az emberek fizikai és mentális egészsége javuljon.”
- Nem túlzás ez? Nem csak az erdészek túlzott erdőközpontúsága?

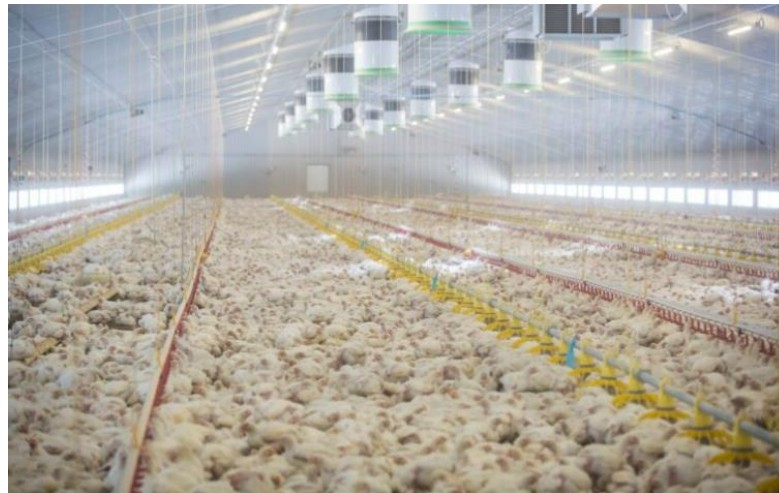

Nincs egészséges gazdaság egy beteg bolygón

Az ember, mióta létezik, mindig a természetből „vett el”, és tett szert javakra ...

De nem mindegy, hogy mennyit és milyen eszközökkel:

Nincs egészséges gazdaság egy beteg bolygón

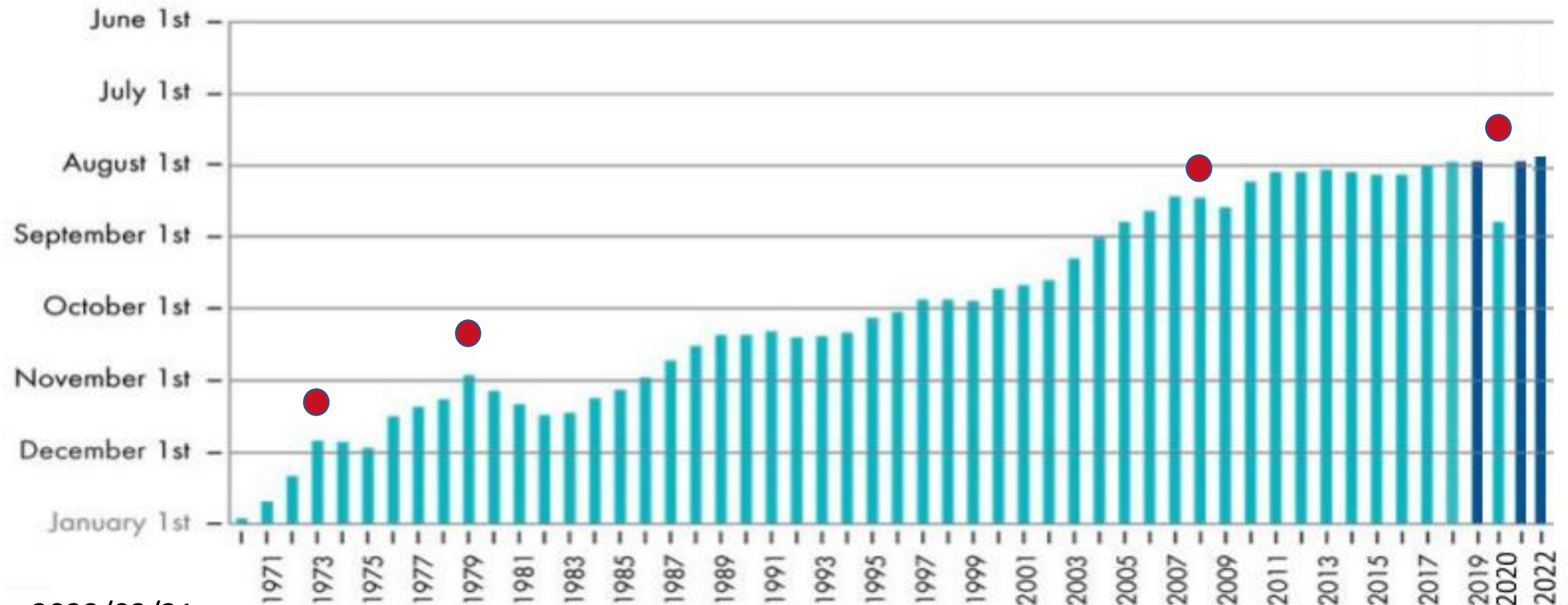

1 Föld

A Túlfogyasztás Napja
1970-2022

1.75 Föld <

Nincs egészséges gazdaság egy beteg bolygón

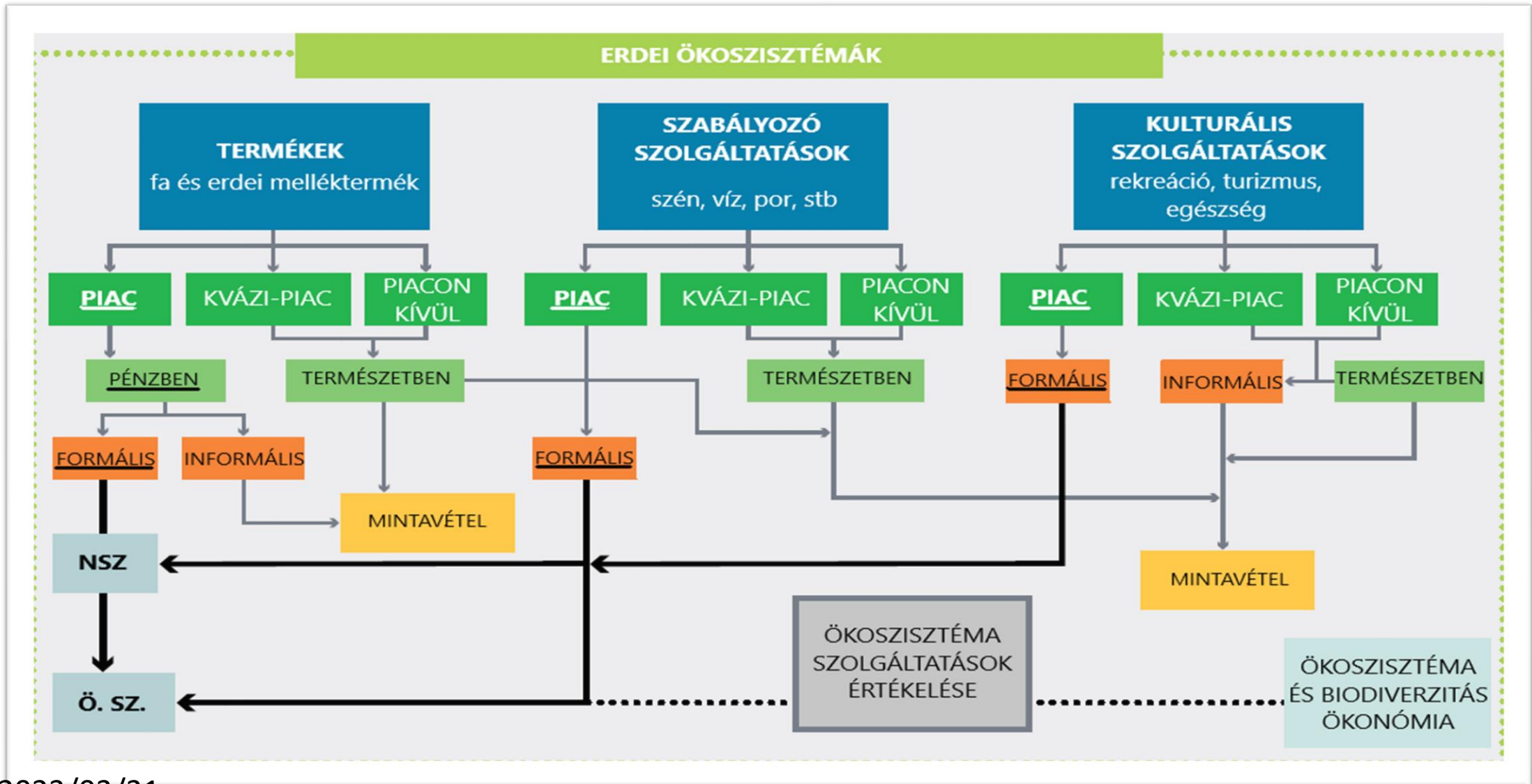
- A világ 84.4 ezer milliárd dollár GDP-jének több mint fele függ az ökoszisztéma szolgáltatásoktól:
 - 31 ezer milliárd közepes mértékben
 - 13 ezer milliárd nagymértékben
- Ez nem mind erdő, de az erdő szerepe meghatározó, mert például
 - a szárazföldi biodiverzitás mintegy 80%
 - erdős vízgyűjtők: az édesvíz készletek 75%-a
 - állati pollenizáció: az élelmiszertermelés 35%-a
- Az élelmiszer-, föld- és óceán alrendszer GDP-je: 10 ezer milliárd dollár
- Az okozott károk miatti rejtett költség: 8-12 ezer milliárd dollár (becslés)

Nincs egészséges gazdaság egy beteg bolygón

- Az erdészeti ágazat által termelt hozzáadott érték 663 milliárd dollár
- Közvetett, közvetlen és indukált gazdasági hatás 1,500 milliárd dollár
- Ökoszisztéma szolgáltatás értéke: 7,500 milliárd dollár (a globális GDP 9%-a!)
 - Ez becslés, nem igazán „látjuk”
 - A nemzeti számlákban általában nem szerepel, nagy a hibás politikai döntések veszélye
 - Korea elvégezte a házifeladatot:
 - Erdei ökoszisztéma szolgáltatások értéke (2018): 195 milliárd dollár
 - A GDP 11,7%-a

Nincs egészséges gazdaság egy beteg bolygón

- A gazdaság szemüvegén át nem látjuk jól az erdőt:

Nincs egészséges gazdaság egy beteg bolygón

- A mezőgazdasági támogatások évi összege 560 milliárd USD
 - kb 86%-a káros a környezet és az ember egészségére
- Fosszilis energiához nyújtott támogatás 2022-ben: 1000 milliárd dollár
- Pénzek a „helyreállításához”:
 - GCF halmozott felajánlások 2020. október: 10 milliárd dollár
 - GEF 2022-2026: 5,3 milliárd dollár

A másik oldal:

178 millió ha erdő elvesztése 1990 óta

13 milliárd ha, a szárazföld 25%-a degradált

IUCN Red List: 2007 – 7,851 faj, 2022 – 16,900 faj

GHG kibocsátás: 1990 – 32.5 milliárd tonna, 2022 – 58 milliárd tonna (becslés)

UNEP 2022: a 1.5C° -hoz további 45%, a 2C° -hoz 30% csökkenés

kellene a jelenlegi vállalásokon túl

Egészséges, termékeny erdőket kell fenntartanunk ahhoz, hogy csökkenjen a jövőbeni járványok veszélye

- Az 1960 óta megjelent új betegségek több, mint 30%-a kötődik a földhasználat váltáshoz
- 250 fertőző betegség 15%-a köthető az erdőhöz:
 - Dengue láz
 - Malária
 - Ebola
 - Leishmaniasis
 - HIV
 - COVID-19 (?)
 - (Némileg eltérő összefüggésben említhető a Lyme és a kullancs-encephalitis is)
- Az élőhelyek zsugorodása növeli a fajok közötti interakciót – növekszik a kórokozók „forgalma”, új járványok várhatók

Egészséges, termékeny erdőket kell fenntartanunk ahhoz, hogy az emberek fizikai és mentális egészsége javuljon

- 2.6 milliárd ember (33%) jut háztartási energiához fából és faszénből
 - Rossz technológia miatt évente 1,6-3.1 millió ember hal meg
- 800+ millió ember jut iható vízhez fából nyert energiával
- 3.5-5.8 milliárd ember (44-73%) használ erdei melléktermékeket vagy jut bevételhez ezekből
- A 4.17 milliárd ember az erdő 5 km-es, 3.27 milliárd az erdő 1 km-es körzetében él
 - Szoros összefüggés látszik az erdő-közeli lét és a szegénység között, mert az ott élők gyakran nem részesülhetnek az erdő javaiból

Egészséges, termékeny erdőket kell fenntartanunk ahhoz, hogy az emberek fizikai és mentális egészsége javuljon

- Több, mint 60,000 növényt használnak gyógyítás céljára, ebből 28,000 rendelkezik dokumentált hatással, jelentős részük erdei faj
- Afrikában a lakosság 80%-a hagyományos (értsd növényi) eredetű gyógyszereket használ
- Az egyik erdővel összefüggő betegség, a malária gyógyszere hosszú időn keresztül a kínafa (Rubiaceae) kérgé volt, helyét mára átvette az egynyári üröm
- A gyógynövény piac becsült értéke évi 33 – 100 milliárd dollár
- A gyógynövények 60-90%-át vadon gyűjtik
- A növényi gyógyszerek (gyógyszer, táplálék, szépségápolás) forgalma 166 milliárd dollár (2022), várható értéke 2029-ben 347 milliárd (*Fortune Business Insights*)

Egészséges, termékeny erdőket kell fenntartanunk ahhoz, hogy az emberek fizikai és mentális egészsége javuljon

- Ökoturizmushoz kötődő bevétel: 8 milliárd látogató 600 milliárd dollár bevételt biztosított
 - Metsähallitus, 40 finn nemzeti park kezelője:
 - 219 millió euro bevétel (2019)
 - 1 euro befektetés kb 10 euro bevételt eredményez
- Erdei túrák, látogatások bizonyított hatása: vérnyomás és pulzus csökkenés, kognitív funkciók javulása, erősödő immunrendszer, szorongás vagy hiperaktivitás csökkenése, étkezési rendellenességek visszaszorulása
- A 8 milliárd látogató esetén ezek értéke kb 250 milliárd dollár
- Eltúlzott számok? Korea 4.5 milliárd dollárra becsüli a rekreáció értékét...

Egészséges, termékeny erdőket kell fenntartanunk ahhoz, hogy az emberek fizikai és mentális egészsége javuljon

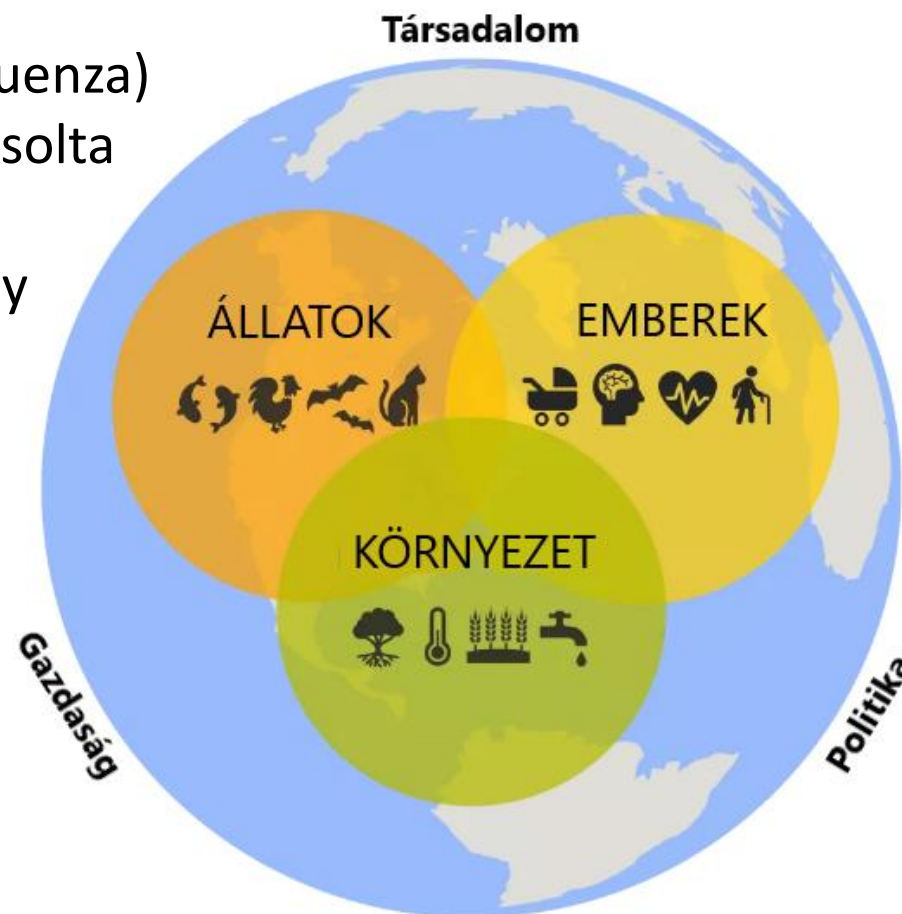
- Finn tanulmány: fa épületekben lakók szén lábnyoma 12%-kal kisebb, mint a más épületekben lakóké, az épületek pozitív hatást gyakorolnak a lakók fizika, mentális egészségére
- Ausztrál tanulmány: a biophilic dizájn, amely nagyban épít a fára, csökkenti a betegnapok számát és 5% teljesítmény-növekedést hozott
- Közvetett hatások: víz és levegő szűrése, városi hő-sziget hatás csökkentése: másképp és más filozófiával kell építkezni egy fenntartható jövőben

Az egészségnek számtalan dimenziója van. Hogyan tovább?

- **Egy az Egészség Program (EEP), mint járható út**

- Integrált program az ember és a környezet egészségének megóvására
- Gyökerei a 60-as évekig nyúlnak vissza (Calvin Schwabe, UC Davis)

- Nagy jelentőséget kapott a 2000-es évek elején (H5N1 influenza)
- 2008-ban a FAO, WHO, WOAH, UNICEF és a Világbank javasolta globális egészségügyi problémák kezelésére
- Fókuszta kezdetben a közegészségügy és az állategészségügy
- Mára fontos együttműködő területek:
 - Földhasználat
 - Erdészet-vadgazdálkodás
 - Természeti erőforrások
- A COVID-19 megerősítette az EEP céljainak fontosságát
- Az egészség egy újabb bizonyíték arra, hogy elszigetelt megoldások csak részeredményeket hozhatnak.

**Senki sem különálló sziget;
minden ember a kontinens része, a
szárazföld egy darabja;
ha egy göröngyöt mos el a tenger, Európa
lesz kevesebb, éppúgy, mintha egy
hegyfokot mosna el, vagy barátaid házát,
vagy a te birtokod;
minden halállal én leszek kevesebb, mert
egy vagyok az emberiséggel;
ezért hát sose kérdezd, kiért szól a harang:
érted szól.**

John Donne, 1572 - 1631